EXODUS 7-8

AGOD MAKILALA NILA ANG DIOS…

- **1ST – MATIG-A NGA TAGIPUSUON … VS. 1-7**
  - 1st – Nagsiling ang Ginoo kay Moises – Himuon ko ikaw nga daw isa ka Dios para sa hari sa Egipto… vs. 1-2
    - Kag si Aaron daw pareho sa isa ka propeta – siya ang magahambal para kay Moises…
      - Isugid ni Moises kay Aaron ang tanan nga ginsiling sang Ginoo sa iya…
      - Kag ihambal ini ni Aaron sa hari – nga paguwaon niya ang mga Israelinhon sa iya nasyon!
    - Malayo ang hari sa Ginoo – wala siya makakilala sa Dios – indi niya mabatian ang Dios…
      - Kinahanglan sang hari sang may magpakilala sa iya sa Ginoo – magsugid parte sa Dios…
      - Gingamit sang Ginoo si Moises kag Aaron para isugid sa mga tawo ang Iya Pulong – agod makilala sang hari ang Dios!
      - Kon mag-istorya kita parte sa Ginoo – parte sa Biblia – kalabanan sa mga tawo indi maka intiendi…
      - Ang problema wala makakilala sa Dios ang mga tawo – wala sang may nagsugid sa ila…
      - Pero may ara kita sa oportunidad – nga magsugid sa mga tawo parte kay Jesus…
      - Pero permi kita mahuya nga magsugid tungod wala kita kahibalo kon ano ihambal sa ila…
      - Pero indi ang aton pulong ang kinahanglan nila nga mabatian – kundi ang Pulong sang Dios…
      - Indi magpalibog kon ano ang ihambal – abrihi lang ang imo nga baba – ang Ginoo ang mahambal paagi sa aton!
  - 2nd –Patig-ahon ko ang tagipusuon sang hari… vs. 3
    - God told Moses HE would harden the heart of Pharaoh…
    - Ginsugiran sang Ginoo si Moises nga patig-ahon niya ang tagipusuon sang hari…
      - But there is a question about WHO hardened the heart first – Pharaoh / or God
      - Ang pamangkot, sin-o ang una nga nagpatig-a sa tagipusuon sang hari – ang hari ukon ang Ginoo…
      - Paul uses the example of Pharaoh to talk about HOW we are saved - **Roma 9**
      - Gingamit nga halimbawa ni Pablo ang hari kon paano kita ginluwas sang Dios - **Roma 9**
      - Does God CHOOSE who goes to heaven and to hell – or do we CHOOSE!
      - Ang Ginoo bala nagapili kon makadto kita sa langit ukon sa impyerno – ukon kita!
      - **Roma 9:18** – "Gani ginakaluoyan sang Dios ang gusto niya kaluoyan, kag ginapatig-a niya ang ulo sang mga tawo nga gusto niya patig-ahon."
      - God CHOOSES – He shows mercy on whom He WANTS - hardens whom He WANTS!
      - Ang Ginoo ang NAGAPILI – ginakaluoyan niya ang gusto niya kaluoyan - ginapatig-a niya ang tagipusuon sang gusto niya patig-ahon!
      - But that would seem to mean God CHOOSES who goes to heaven and hell…
      - Kon tan-awon daw ang Dios ang nagapili kon sin-o ang iya gusto maglakat sa langit ukon sa impyerno…
      - That seems unfair to us – if God hardens people – it seems unfair He judges them…
      - Indi ini patas para sa aton – kon ginapatig-a sang Ginoo ang mga tawo – indi patas nga hukman niya sila…
      - If the people did NOT have a CHOICE – then why punish them for what God CHOSE!
      - Kon wala sang pagpili ang mga tawo – ngaa silotan sila sa kon ano ang ginpili sang Ginoo!

- The example of a potter…
- Halimbawa sang isa ka manughimo sang kolon…
  - **Roma 9:21** – "Pareho bala sa manughimo sang kolon, pagusto siya kon ano ang iya himuon sa lunang nga iya ginauyatan. Kon gusto niya, sarang niya mahimo ang duha ka klase sang kolon paagi sa sadto nga lunang: ang isa para sa espesyal nga mga okasyon kag ang isa para sa ordinaryo lang."
  - The potter is God – He had every right to make one man righteous – another hard
  - Ang Ginoo ang manughimo sang kolon - pagusto siya kon himuon niya nga matarong ang isa ka tawo…
  - God is in complete control – He can do whatever he wants – He is SOVEREIGN!
  - Ang Ginoo ang nagakontrol sang tanan – mahimo niya ang bisan ano nga iya gutso – siya ang Ginoong Dios!
  - It still seems unfair to us – NOT that we can question God – but somehow still not right…
  -
  - It does not seem to be very loving – it seems more like cruelty – and God is love!
  - Daw wala ini sang paghigugma -
  - **I Juan 4:16** – "Nakahibalo na kita sang gugma sang Dios kag nagatuo nga kita ginahigugma niya. Ang Dios gugma…"
- The answer to this dilemma lies in the EXAMPLE of Pharaoh…
- Ang sabat ara sa halimbawa sang hari…
  - God – seeing ahead of time what would happen – knew what Pharaoh would do…
  - Ang Ginoo – nakakita na nga daan kon ano ang matabo – nahibaloan niya ang himuon sang hari…
  - God hardened the heart of Pharoah – because Pharaoh had CHOSEN to harden his heart…
  - Ginpatig-a sang Ginoo ang tagipusuon sang hari – tungod ginpili sang hari nga patgi-ahon ang iya tagipusuon…
  - Pharaoh chose to harden his heart FIRST – then God confirmed his choice!
  - Ginpili UNA sang hari nga patig-ahon ang iya tagipusuon – ginbaton lang sang Ginoo ang iya pagpili!
  - **Roma 8:29** – "Kay halin pa sang una, nahibaluan na sang Dios kon sin-o ang iya mangin mga anak…"
- Two different WORDS for HARDEN…
-
  - **Exodus 8:15 / 8:22 / 9:34** – Pharaoh CHOSE to HARDEN his heart…
  - **Exodus 8:15 / 8:22 / 9:34** – ginpili sang hari nga patig-ahon ang iya tagipusuon…
  - HARDENED – [כָּבַד] – to make dull or unresponsive (*hiphil – caused to be hard*)!
  -
  - **Exodus 9:12 / 10:20 / 10:27** - the Lord HARDENED the heart of Pharoah…
  - **Exodus 9:12 / 10:20 / 10:27** – ginpatig-a sang Ginoo ang tagipusuon sang hari…
  - HARDENED – [חָזַק]– to set in place – to make FIRM (*piel – intensively*)!
  -
- God loves us – and does NOT want anyone to perish…
- Ginahigugma kita sang Dios – kag indi niya luyag nga may mawala…
  - God made it easy - because He desires for everyone to be saved - **II Pedro 3:9**
  - Ginpahapos na sang Ginoo – handum niya nga maluwas ang tanan - **II Pedro 3:9**
  - It does not matter who we are - God makes salvation available for all!
  - Indi importante kon sin-o kita – ginhimo niya nga para sa tanan ang kaluwasan!

- **Roma 10:13** – "Kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang bisan sin-o nga magdangop sa Ginoo maluwas."
- God is a gentleman - He will NOT force us to do anything we do not want to...
- Talahuron ang Ginoo – indi niya kita pagpiliton nga maghimo sang butang kon indi naton gusto…
  - God does not make anyone go to heaven - He only provides the way...
  - Wala ginapilit sang Ginoo ang katawhan nga maglakat sa langit – nagahatag lang siya sang alagyan…
  - Just because He offers us the gift – it does not mean we have to take it...
  - Indi tungod nagahatag siya sang regalo sa aton – kinahanglan nga batunon ini naton…
  - We still have a choice - we still have to choose to receive salvation…
  - May ara kita sang pagpili – pagpili nga magbaton sang kaluwasan …
  - But there can come a place when we have said so many times - we do NOT want God…
  - Madamo nga tion nga naghambal kita – indi naton gusto ang Ginoo…
  - That God finally agrees and SETS IN PLACE our CHOICE!
  - Asta nga magsugot ang Ginoo sa aton nga desisyon!
  - **Genesis 6:3** – "Karon nagsiling ang GINOO, "Indi ko pagtugutan nga mabuhi ang tawo sing malawig tungod kay tawo lang sila…"

o 3rd - The result of a HARD heart… vs. 3-5

o 3rd – Ang resulta sang MATIG-A nga tagipusuon… vs. 3-5

- God would multiply His SIGNS and WONDERS in Egypt…
- Padamuon sang Ginoo ang Iya MILAGRO kag MAKATILINGALA nga mga butang sa Egipto…
  - WONDERS (*niphal*) – BEYOND POWERFUL – speaking of the ten plagues!
  - MAKATILINGALA (*niphal*) – GAMHANAN – nagahambal parte sa 10 ka kalalat-an!
  - But even these Pharoah would NOT listen to…
  - Pero wala gyapon magpamati ang hari…
  - SO THAT – God could bring out His ARMY / PEOPLE / ISRAEL with great JUDGEMENTS…
  - Gani – paguwaon sang Ginoo ang Iya bug-os nga puwersa sang SOLDADO / KATAWHAN / ISRAEL_____???
  - The hardness of Pharaoh would allow God to reveal His power in the people of Israel!
  - Ang pagkatig-a tagipusuon sang hari_____???
- THEN – all of Egypt would SEE [יָדַע] – I AM the LORD [יְהוָה]…
- DAYON – MAKITA [יָדַע] sang tanan nga taga Egipto – nga Ako ang Dios [יְהוָה]…
  - If Pharaoh had let the children of Israel go right away – NO miracles…
  - Kon ginpalakat dayon sang hari ang mga Israelinhon – WALA sang milagro…
  - It was his HARD heart that gave the opportunity for God to show His POWER to Egypt…
  - Tungod sa matig-a nga tagipusuon sang hari, napakita sang Ginoo ang iya gahum sa mga taga Egipto…
  - It was through the WONDERS and PLAGUES the Egyptians got to KNOW the LORD!
  - Paagi sa mga MAKATILINGALA nga butang kag MILAGRO, NAKILALA sang mga Egiptohanon ang Dios!
  - It is true that God KNOWS what choice we will make – BELIEVE in Jesus – or HARDEN…
  - Matuod nga nahibaloan sang Ginoo ang mga pagpili naton - MAGTUO kay Jesus – ukon MAGPATIG-A sang tagipusuon…
  - But no matter what our CHOICE – God will use it for His glory!
  - Pero bisan ano man ang aton nga PAGPILI – gamiton ini sang Ginoo para sa iya nga kadayawan!
  - Like the brothers of Joseph who sold him into slavery for jealously!

- Pareho sang mga utod ni Joseph nga ginbaligya siya bilang ulipon tungod nga nahisa sila sa iya!
- **Genesis 50:20** – "Matuod nga nagplano kamo sang malain sa akon, pero ginplano na sang Dios nga magaresulta ato sang kaayuhan…"

o 4th - Moses and Aaron were 80/83 years old when the stood before Pharaoh… vs. 6-7
o 4th – Nagedad si Moises sing 80 katuig kag si Aaron 83 sang nagpakighambal sila sa hari sang Egipto…vs. 6-7
  - When we picture Moses and Aaron in our minds – we think young / handsome / strong…
  - Ang aton pinsar kay Moises kag Aaron – bataon pa / gwapo / mabaskog…
  - The reality was much different – grandpas – they were already OLD men!
  - Pero ang matuod – mga lolo na sila – TIGULANG na sila!
  - God is not limited to using those of a certain age – He can use ANYONE…
  - Wala sang limitasyon ang Ginoo sa edad – magamit niya ang bisan sin-o…
  - We are never too OLD or YOUNG for the Lord to use us – just be available!
  - Indi kita sobra na KATIGULANG ukon BATA para gamiton kita sang Dios – mangin available lang kita!
  - **I Timothy 4:12**– "Indi ka maghatag sang lugar nga hikayan ka tungod kay bataon ka pa, kundi maghimulat ka nga mangin halimbawa sa mga tumuluo *kay Cristo*: sa paghambal, sa pagginawi, sa paghigugma, sa pagtuo, kag sa matinlo nga pagkabuhi."

- **2ND - MIRACLE BEFORE PHARAOH… VS. 8-13**
- **2ND – ANG MILAGRO SA HARI… VS. 8-13**

o 1st - Throw down your Rod… vs. 8-10
o 1st – Ihaboy ang imo Baston… vs. 8-10
  - God told Moses – when you go before Pharoah – and he demands a MIRACLE…
  - Nagsiling ang Ginoo kay Moises – kon maglakat ka sa hari – kag magpahimo siya sa imo sang MILAGRO…
  - Moses was to command Aaron – throw down your rod – it will become a SNAKE…
  - Ginsugo ni Moises si Aaron – ihaboy ang imo baston – kag mahimo ini nga MAN-OG…
  - So Moses and Aaron went to Pharaoh and did just as the Lord commanded!
  - Gani naglakat si Moises kag Aaron sa hari kag ginhimo ang sugo sang Dios!
  - One of the THREE signs God gave to convince the leaders of Israel – **Exodus 4:1-5**
  - Isa sa TATLO ka mga milagro nga ginpakita sang Ginoo para magpati ang mga lider sang Israel - **Exodus 4:1-5**
  - Signs that were MORE than enough to convince those who were looking for God…
  - Sobra na ini nga milagro para magpati ang mga tawo nga nagapangita sa Ginoo…
  - But NOT enough to convince a man – Pharaoh – whose heart did not want to believe!
  - Pero kulang para makumbinsi ang hari – kay ang iya tagipusuon indi gusto magtuo!
  - Often - we think that if only we could see Jesus – see a miracle – we would believe…
  - Permi kita nagapinsar nga kon makita lang naton si Jesus – makakita sang milagro – matuo kita…
  - But if we do not believe – even if we saw Jesus / miracle – we would not believe…
  - Pero kon wala kita nagatuo – bisan makita pa naton si Jesus / kag ang iya nga milagro – indi kita magtuo…
  - Seeing is not believing – believing is HOW we see - FAITH opens our eyes to see!
  - Kon makita mo indi buot silingon magtuo ka – ang pagtuo nagabukas sang aton mata para makakita!

o 2nd- Copying the miracle… vs. 11-13

- 2nd- Paghimo sang pareho nga milagro… vs. 11-13
  - Pharaoh called for his WISE men and MAGICIANS…
  - Gintawag sang hari ang iya mga maalamon nga tawo kag madyikero…
    - The magicians of Egypt also threw down their rods – and they became serpents…
    - Ginhaboy man sang mga madyikero ang ila nga baston – kag nahimo man ini nga man-og…
    - Although the serpent of Aaron – ATE all of the serpents of the Magicians!
    - Pero ginlamon sang man-og ni Aaron ang ila mga man-og!
  - Satan has the power to DUPLICATE miracles – he can be very convincing!
  - May ara sing gahum si Satanas sa paghimo sang pareho nga mga milagro – sagad gid siya mang kumbinsi!
    - There is a danger to following SIGNS and WONDERS...
    - Pero delikado ang pagsunod sa mga MAKATILINGALA nga mga BUTANG kag MILAGRO…
    - Satan can – and will - imitate God – he can look just like the real thing!
    - Kabalo si Satanas magpakuno-kuno nga Ginoo – nga daw pareho gid siya sa matuod nga Dios!
    - **II Corinthians 11:14** – "Kon sa bagay, indi katingalahan ina. Kay bisan gani si Satanas nagapakuno-kuno nga anghel *sang Dios* nga nagahatag sang kasanag."
    - The only way to know the truth is by being men and women of the Word
    - Ang paagi nga mahibaloan naton ang kamatuoran amo ang pagkabuhi sang Pulong…
    - Jesus Word is the Truth – it is how we know the truth from a lie - **John 17:17**
    - Ang Pulong sang Dios Kamatuoran – mahibaloan naton ang kamatuoran sa kabutigan – **Juan 17:17**
    - **II Timothy 2:15** – "Himua ang imo masarangan agod malipay ang Dios sa imo, nga pareho sa manugpangabudlay nga wala nagakahuya sa iya mga ginahimo. Itudlo mo sang husto ang pulong sang Dios nga amo ang kamatuoran."
  - The WISE men of Egypt - Jannes and Jambres…
  - Ang MAALAMON nga tawo sa Egipto – si Janes kag si Jambres…
    - **II Timothy 3:8-9** – "Ang mga lalaki nga nagatudlo sa ila sang sala nga pagpanudlo nagakontra sa kamatuoran pareho sang pagkontra ni Janes kag ni Jambres kay Moises sadto anay. Indi husto ang hunahuna sang sini nga mga lalaki, kag ang ila ginasiling nga pagtuo wala sing pulos. 9Pero indi sila makapadayon sa ila ginahimo nga ina tungod nga makita gid sang tanan ang ila kabuangan, pareho sa natabo kay Janes kag Jambres."
    - They could duplicate SOME of the miracles – in the end their FOLLY was MANIFEST…
    - Masunod nila ang iban nga mga milagro - _____...
    - Their true motive – resist the truth of Moses taught – became obvious over time!
    - Ang ila motibo – magakontra sa kamatuoran nga ginatudlo ni Moises - _____...
    - **Lucas 6:44** – "Ang tagsa ka kahoy makilala mo sa iya bunga. Ang tunukon nga kahoy-kahoy wala nagapamunga sang higos ukon ubas."
    - How do you know what the motive of someone is – look at their fruit…
    - Paano mo mahibaloan ang motibo sang isa ka tawo – tan-awa ang ila bunga…
    - They can say anything – but they cannot change their fruit – it is from the heart…
    - Makasugid sila sang bisan ano – pero indi nila mabag-o ang ila bunga – halin ini sa ila tagipusuon…
    - People are either go to point us to Jesus – or try and distract us from following Him!
    - Pwede kita itudlo sang mga tawo kay Jesus – ukon dulaon ang aton nga panulok kay Jesus!
  - Pharaoh's heart grew hard…
  - Nagtig-a na gid ang tagipusuon sang hari…

- The result of listening to WISE men – rather than the word of God – HARD heart!
- Amo ini ang resulta sang pagpamati niya sa mga maalamon nga tawo – sang sa pulong sang Dios – MATIG-A nga tagipusuon!
- A lot of people right now are listening to Social Media – government…
- Madamo subong nga tawo ang nagapamati sa social media – politiko…
- And wondering where God is in the midst of a pandemic – overcome by FEAR…
- Kag maghuna-huna kon diin ang Dios sa tunga sang pandemya – naunahan sang KAHADLOK…
- FEAR is the opposite of FAITH – if we have FAITH we will not have FEAR!
- Ang KAHADLOK kabaliskaran sang PAGTUO – kon may PAGTUO kita indi na kita MAGKAHADLOK!
- **II Timothy 1:7** – "Kay ang Dios wala naghatag sa aton sang *iya* Espiritu agod mahuya kita nga mag-atubang sa mga tawo, kundi agod maglig-on kita kag makatuon nga maghigugma *sa iban* kag makadisiplina sang aton kaugalingon."
- If we do not listen to the Lord – listen to His Word – look to Jesus…
- Kon indi kita magpamati sa Dios – magpamati sang Iya Pulong – magtulok kay Jesus…
- Instead listen to wisdom of MEN - we will end up with a hard heart towards Jesus!
- Kag mamati sa kaalam sang TAWO – mangin matig-a man ang aton tagipusuon para kay Jesus!

- **3RD - FIRST PLAGUE - THE NILE TURNS TO BLOOD… VS. 14-25**
- **3RD – UNA NGA KALALAT-AN – ANG SUBA SANG NILO NANGIN DUGO… VS. 14-25**
  - 1st – River of blood… vs. 14-25
  - 1st – Ang Suba nga Dugo…vs. 14-25
    - The heart of Pharoah was HARD [כָּבֵד] – he refused (*piel*) to let Israel go…
    - Matig-a gid ang tagipusuon sang hari – indi niya pagpalakton ang katawhan sang Israel…
      - Moses was to meet the Pharaoh in the morning by the Nile River…
      - Kadtuan ni Moises sa aga ang hari sa iya pagkadto sa Suba sang Nilo…
      - Moses would say to him – the Lord says to let my people go – but you will NOT hear…
      - Siling ni Moises sa iya – ang Dios nagsugo sa akon nga palakton mo ang akon mga katawhan – pero wala ka gid nagtuman…
      - By this you will KNOW I AM the LORD [יְהוָה] – the river will become BLOOD!
      - Paagi sa akon himuon mahibaluan mo nga ako amo ang Ginoo – ang suba sang Nilo mangin DUGO!
      - Moses would then take the rod and strike the water of the Nile – it would become blood!
      - Dayon kuhaon ni Moises ang iya baston kag hampakon ang tubig – dayon ang tubig mahimo nga dugo!
      - Not only the water of the Nile – but ponds / pools / streams / buckets / even pitchers!
      - Indi lang ang suba sang Nilo – pati na ang sapa / kanal / punong / kag sa tanan nga ginatipunan sang tubig!
    - The Egyptians trusted in the Nile – depended on the Nile – for everything…
    - Nagasalig ang mga Egiptohanon sa suba sang Nilo – para sa tanan nila nga kinahanglanon…
      - It was their sole source of water / food / transportation / they worshiped the river…
      - Diri sila nagakuha sang tubig / pagkaon / pagpanglakaton / ginasimba nila ang suba…
      - All of the fish died – creating a horrible stench – the RIVER was good for nothing!
      - Ang tanan nga isda napatay – nagbaho gid ang suba – wala na ini sing pulos!
      - The people had to dig around the river to find water to even DRINK…
      - Nagakutkot ang mga tawo sa palibot sang suba para mangita sang tubig nga mainom!

- For SEVEN days the Nile River was filled with blood!
- Sa sulod sang PITO ka adlaw ang Suba sang Nilo puno sang dugo!

▪ But again the magicians were able to duplicate the miracle…
▪ Pero sa liwat ginhimo man ini nga milagro sang mga madyikero…

- And the heart of Pharaoh HARDENED – and he did NOT listen to Moses…
- Gani matig-a gihapon ang tagipusuon sang hari – kag wala siya nagpamati kay Moises…
- So - Pharaoh went into his house – and was not CONVINCED by the FIRST plague!
- Nagbalik ang hari sa iya palasyo – kag wala niya ginsapak ang una nga kalalat-an!
- God might be GREATER than the Nile River – but there were other gods in Egypt!
- Mas dako ang Ginoo sang sa suba sang Nilo – pero may ara sang mga dios-dios sa Egipto!

o 2nd - The MANY gods of Egypt…
o 2nd – Ang MADAMO nga dios-dios sang mga Egiptohanon…

▪ God brought TEN plagues on the Egyptians…
▪ Nagpadala ang Dios sang PULO ka kalalat-an sa mga Egiptohanon…

- We might not understand the list - find it a peculiar assortment of maladies…
- _____
- Nile became blood / frogs / lice / flies / death of livestock…
- Ang suba sang Nilo nangin dugo / ang mga paka / mga lamok / mga sapat-sapat / balatian sa mga kasapatan…
- Boils / hail and fire / locusts / darkness / and finally the death angel…
- Mga hubag / ang ulan nga yelo / mga apan / kadulom / kag ang katapusan pagapatyon ang mga kamagulangan nga lalaki sang mga Egiptohanon…
- But the Egyptians would have understood the message God was giving to them…
- _____
- Each one of the plagues corresponded to an Egyptian deity!
- _____

▪ No god greater than the LORD…
▪ Wala sang dios-dios nga mas gamhanan sang sa Ginoo…

- 1 – The Nile to BLOOD - HAPI was the Egyptian god of the Nile
- 1 – Ang Suba sang Nilo nangin DUGO – si HAPI ang Egiptohanon nga dios sang suba…
- 2 – FROGS - HEQT was Goddess of fertility – had the face of a frog
- 2 – Mga PAKA – si HEQT ang dios sang fertility – iya hitsura daw paka…
- 3 - Dust of the earth became LICE - GEB the Egyptian god over the dust of earth
- 3 – Ang mga yab-ok sa bug-os nga duta nangin LAMOK – si GEB ang dios sang mga yab-ok sa kalibutan…
- 4 - FLIES - KHEPRI the Egyptian god of creation - face of a fly
- 4 – Ang mga SAPAT-SAPAT – si KHEPRI ang dios sang pagtuga – iya hitsura daw sapat-sapat…
- 5 – Death of LIVESTOCK - HATHOR the goddess of love – face of a cow
- 5 – Ang balatian sa mga KASAPATAN – si HATHOR ang dios sang gugma – iya hitsura daw baka…
- 6 – BOILS – ISIS was the Egyptian goddess of medicine and peace
- 6 – Mga HUBAG – si ISIS ang dios sang bulong kag kalinong…
- 7 – Hail and fire rain down from the SKY - NUT the Egyptian goddess of the sky
- 7 – Ang ulan nga YELO – si NUT ang dios sang langit…
- 8 – Storm of LOCUSTS - SET god of storms and disorder
- 8 – Ang mga APAN – si SET ang dios sang bagyo…
- 9 – Complete DARKNESS for three days - RA the sun god

- 9 – Ang KADULOM sa sulod sang 3 ka adlaw – si RA ang dios sang adlaw…
- 10 – Death of the FIRSTBORN – PHARAOH the ultimate god of Egypt
- 10 – Ang KAMATAYON sang mga kamagulangan nga lalaki – ang hari/faraoh ang dios sang mga Egiptohanon…
- God was showing the Egyptians He was greater than any of their gods…
- Ginpakita sang Dios sa mga Egiptohanon nga mas dako siya sang sa ila mga dios-dios…

▪ Who do we put out trust in…
▪ Kay sin-o naton ibutang ang aton pagsalig…
- We often put our trust in the things of this world – money / possessions…
- Kalabanan sa aton nagabutang sang aton pagsalig sa kalibutan – kuwarta / manggad…
- But when they fail – when our foundation crumbles – we are left with nothing…
- Pero kon indi masaligan ang kalibutan – wala wala gid kita…
- If the foundation of our life is not solid as a rock – then it is sand…
- Kon ang aton pundasyon indi pareho sa bato – sigurado sab alas ini…
- And when the storms of life come – we will end up loosing everything – **Mateo 7:26-27**
- Kag kon mag-abot ang bagyo sa aton nga kabuhi – madula ang tanan sa aton - **Mateo 7:26-27**
- God loves us enough to show us nothing / no one else is a good foundation for our lives!
-

- **4TH - SECOND PLAGUE – THE FROGS… VS. 1-15**
- **4TH – ANG IKADUWA NGA KALALAT-AN – ANG MGA PAKA…VS. 1-15**
  - 1st – Strike the land with FROGS… vs. 1-7
  - 1st – Padagsa-on ko ang mga PAKA sa bug-os nga nasyon… vs. 1-7
    ▪ If Pharaoh did not let Israel go – God will SMITE the land with FROGS…
    ▪ Kon indi palakton sang hari ang mga Israelinhon – padagsa-on sang Ginoo ang bug-os nga nasyon sang mga paka …
    - FROGS were nothing new in Egypt – the Nile River was always full of frogs…
    - Indi na bag-o para sa mga Egiptohanon ang PAKA – ang suba sang Nilo permi puno sang mga paka…
    - Likely the Egyptians did not mind frogs – they kept down the insect population…
    - Daw wala lang sa pinsar sang mga Egiptohanon ang mga paka - _____
    - But this was not just a couple of frogs – it was frogs EVERYWHERE!
    - Pero indi ina dutay lang nga mga paka – ang paka bisan diin lang!
    - In their houses / in their beds / in their ovens / in their bowls / even on the people
    - Sa ila mga balay / katre / sa lulutuan / sa ila mga yahong / bisan sa mga tawo…
    - And they were not little frogs – average Nile frog 15cm long – weighs 1kg!
    - Kag indi ini magagmay nga mga paka – ang paka sa Nilo 15 cm ang kalabaon – ang kabug-at 1 ka kilo!
    - Egyptians worshiped frogs – HEQT goddess of fertility – so they could not kill them…
    - Ginsimba sang mga Egiptohanon ang mga paka – si HEQT ang dios sang fertility – gani wala nila ini ginpatay…
    - You would think that would be enough to convince Pharaoh to let the people go!
    - Makapinsar ka nga intsakto na ini nga milagro para palakton sang hari ang katawhan sang Israel!
    ▪ The Egyptian magicians copied the plague…
    ▪ Ginkopya sang mga madyikero ang kalalat-an…
    - They had been able to make a rod into a snake – just like Moses and Aaron…

- Nahimo man nila nga man-og ang baston – pareho kay Moises kag Aaron…
- They had been able to make water into blood – just like Moses and Aaron…
- Nahimo man nila nga dugo ang tubig - pareho kay Moises kag Aaron…
- Now they were able to make frogs appear as well!
- Subong nahimo man nila nga magdamo ang mga paka!
- They did not do anything original – the best they could do was copy God!
- Wala sila sang may ginhimo nga ila lang – ang pinakanami nila nga mahimo magsunod sa milagro sang Dios!
- Satan is not very creative – he tends to just copy what the Lord does…
- _____ - ginakopya lang niya kon ano ang ginahimo sang Dios…
- Then he tries to convince us that his way is – GOOD enough – we do NOT need the Lord!
- Dayon papatihon kita niya nga mas MAAYO siya sang sa Dios – nga indi na naton kinahanglan ang dios!
- God created marriage – satan tries to convince us that living together is GOOD enough…
- Gintuga sang Dios ang kasal – ginapapati kita ni Satanas nga ang pag-upod bisan wala pa makasal MAAYO…
- God created us to worship Him – satan tries to get us to worship anything but the Lord…
- Gintuga kita sang Dios para magsimba sa Iya – ginakuha ni Satanas ang aton atensyon para unahon naton ang kalibutan sang sa Dios…
- He tries to convince us living for money – pleasure – fame – is GOOD enough!
- Ginakumbinsi kita ni Satanas nga ang pagkabuhi sa kwarta – kasadya – kilala sang tanan – MAAYO!
- But everything satan does is only a counterfeit / copy of God – SECOND best…
- Pero ang tanan nga ginahimo ni Satanas sunod-sunod lang – ikaduwa lang…
- It is the Chinese imitation of the genuine product – looks similar but it does not last!
- Daw pareho sa pagsunod sang mga intsik sa mga produkto sang iban nga pungsod – pareho ang hitsura pero wala ini nagadugay!

o 2nd - I will let your people go… vs. 8-11

o 2nd – Palakton ko ang inyo mga katawhan… vs. 8-11

- Pharaoh called for Moses – ask the Lord to PLEASE take away (*jussive*) the FROGS…
- Ginpatawag sang hari si Moises – magpangamuyo kamo sa Ginoo nga kuhaon niya ang mga PAKA…
  - If you do I will REALLY let (*piel - cohortative*) – not lying - Israel go…
  - Kon himuon ninyo ini palakton ko ang inyo mga kasimanwa…
  - Pharaoh had enough - agreed to let the people of Israel go – if Moses took away the frogs…
  - Natak-an na ang hari – nagsugot siya nga palakton ang mga Israelinhon – kon kuhaon niya ang mga paka…
- Moses gave Pharaoh the GLORY – of choosing when the frogs would go…
- Ginhatag ni Moises ang desisyon sa hari – kon san-o niya gusto madula ang mga paka…
  - The reason for the CHOICE – so Pharaoh would know there was no one like the LORD…
  - Ang rason kon ngaa may PAGPILI – para mahibaluan sang hari nga wala na sing iban nga pareho sa GINOO…
  - It is possible the frogs could have just happened to die – not an act of God…
  - Imposible nga gulpi lang mapatay ang tanan nga mga paka – kon indi kabubut-on sang Ginoo…
  - But since Moses had them die on the day Pharaoh asked - there could be no doubt!

- Pero tungod napatay ang mga paka sa adlaw nga ginpili sang hari – wala gid sing duha-duha nga ang Dios ang naghimo sini!
- What is amazing is that Pharaoh said – TOMORROW…
- Ang katingalahan kay naghambal ang hari nga – BUWAS pa…
  - Frogs where everywhere – they were stinking up the whole land of Egypt
  - Ang mga paka bisan diin lang – nagapanimaho na ang bug-os nga duta sang Egipto…
  - You would think Pharaoh would have said – NOW! Immediately! Today!
  - Makapinsar kita nga basi maghambal ang hari nga – SUBONG DAYON!
  - Yet Pharaoh was so proud – so defiant – so determined he was still in control…
  - Pero tungod sa iya bugal – iya pinsar nga siya pa ang naga kontrol sang tanan…
  - He told Moses to wait for ONE more day – he could take away the frogs TOMORROW!
  - Ginhambalan niya si Moises nga maghulat pa sang ISA ka adlaw – pwede niya makuha ang mga paka BUWAS!
  - Sin is subtle – when we start – we are CONVINCED we are in CONTROL…
  - Ang sala daw wala lang – sa sugod - abi naton makontrol lang ini…
  - No one gets into sin thinking they will become slaves to their sin…
  - Wala sang may nagpakasala nga nagapinsar mangin ulipon sila sang sala…
  - We convince ourselves we can stop anytime we want…
  - Ginapapati naton ang aton kaugalingon nga pwede kita mag-untat bisan san-o naton gusto…
  - But we are only deceiving ourselves – we are a slave to our sin!
  - Pero gina-into lang naton ang aton kaugalingon – ulipon kita sang sala!
  - **Juan 8:34** – "Nagsiling si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang bisan sin-o nga nagapakasala, ulipon sang sala."

o 3rd – Lying to the Lord… vs. 12-15

o 3rd - Pagbutig sa Dios… vs. 12-15

- The next day all the frogs – except those in the river – died…
- Pagkasunod nga adlaw ang mga paka – wala labot sang mga ara sa suba – napatay…
- The Egyptians piled all the dead frogs into great piles – and the land stank!
- Gintipon sang mga Egiptohanon ang mga patay nga paka kag mataas gid ang ila mga tinumpok – kag nagbaho ang bug-os nga Egipto!
- But the moment Pharaoh saw the plague had passed – he HARDENED his heart again!
- Pero pagkakita sang hari nga wala na ang mga paka – ginpatig-a niya liwat ang iya taggipusuon!
- He was willing to say Lord help – in the midst of the TRIAL…
- Kabubut-on niya nga magpangayo bulig sa Ginoo – sa tion sang PAGTILAW…
- But the moment the TRIAL was past – he FORGOT his words – went back to his old ways!
- Pero sang natapos na ang iya PAGTILAW – nalipat na siya sang iya ginpromisa – nagbalik siya sa iya malaot nga pang-ginawi!
- Too often when we face the consequences of our CHOICES - we cry out to the Lord for help…
- Kalabanan sa aton kon batunon na naton ang resulta sang aton PAGPILI – nagahibi kita sa Dios para buligan kita…
- God - if you get me out of this - I will be a good person / I will go to church / I will…
- Ginoo kon buligan mo ako – mangin maayo na ako nga tawo / masimba na ko…
- But we are not truly REPENTANT – we just want God to get us out of TROUBLE…
- Pero indi matuod ang aton paghinulsol – gusto lang naton nga kuhaon kita sang Dios sa kabudlayan…
- The moment the TROUBLE passes – we seem to FORGET our PROMISES to God…

- Pero sa tion nga madula ang kabudlayan – malipatan na naton ang aton mga promisa sa Dios…
- We end up going right back to the lifestyle that got us into TROUBLE in the first place!
- Sa ulihi nagabalik kita sa aton daan nga pagkabuhi nga ginhalinan sang aton nga pagpakasala!

- **5TH - THIRD PLAGUE – THE LICE… VS. 16-19**
- **5TH – IKATATLO NGA KALALAT-AN – ANG MGA SAPAT-SAPAT… VS. 16-19**
  - 1st – Lice throughout the Land… vs. 16-17
  - 1st – Mga lamok sa bug-os nga duta sang Egipto… vs. 16-17
    - Aaron struck his rod on the DUST – all the DUST became LICE and filled the land…
    - Ginhampak ni Aaron ang iya baston sa DUTA – nahimo nga mga LAMOK ang mga yab-ok sa bug-os nga duta sang Egipto…
    - Both man and animal were covered with LICE…
    - Nagsalakay ang mga LAMOK sa mga tawo kag sapat…
    - LICE – 6x in OT – can either describe gnats / maggots / or lice…
    - LAMOK – 6 ka beses makita sa OT – basi mga gnats / maggots / ukon mga lamok…
    - Egypt is a desert – there is a LOT of DUST everywhere…
    - Ang Egipto desierto – ang mga yab-ok bisan diin lang…
    - If it all became LICE – the little *sapat-sapat* – would cover EVERYTING!
    - Kon nangin LAMOK ang tanan nga yab-ok – matabunan TANAN nga butang!
  - 2nd – The FINGER of God… vs. 18-19
  - 2nd – Ang Dios ang NAGHIMO sini… vs. 18-19
    - The magicians tried to copy this plague – and they could not (*or any that would follow*)
    - Gintinghuan sang mga madyikero nga sundon ang milagro – pero wala nila ini masunod…
      - They called it – the FINGER of God – fingerprint – proof God was behind the plague…
      - Ginatawag nila ini nga – ang Dios NAGHIMO sini – buot silingon ang Dios lang makahimo sini nga milagro…
      - The magicians were now convinced the LORD was the one true God…
      - Sini nga tion ang mga madyikero nagapati na nga ang Dios matuod…
      - But Pharaoh would NOT listen to them – and his heart grew HARD!
      - Pero wala nagpamati ang hari sa ila – MATIG-A gihapon ang tagipusuon sang hari!
    - The magicians had first convinced Pharaoh not to believe Moses and the LORD…
    - Ang mga madyikero una nga nagkumbinsi sa hari nga indi magpati kay Moises kag sa DIOS…
      - It was because they had been able to duplicate the miracles Pharaoh hardened his heart…
      - Tungod makasarang sila maghimo sang pareho nga milagro – ginpatig-a pa gid sang hari ang iya tagipusuon…
      - But now – even though the magicians were convinced – Pharaoh still did NOT believe…
      - Pero subong – bisan ang mga madyikero nagapati na – ang hari INDI gihapon magpati…
      - Pharaoh had used the magicians - to EXCUSE / JUSTIFY his HARD heart…
      - Gingamit sang hari ang mga madyikero – para mangin RASON nga pati-ahon ang iya tagipusuon…
      - But now you could see the real reason he did not believe – he did NOT want to!
      - Subong makita naton ang iya rason kon ngaa indi siya magpati – kay INDI niya gusto!
      - People have all sorts of EXCUSES as to why they do not live for / believe in Jesus…
      - Madamo sang mga rason ang mga tawo kon ngaa wala sila nagakabuhi ukon nagapati kay Jesus…
      - The bottom line is they do NOT believe – because they do NOT want to!
      - Ang buot silingon INDI sila magpati – tungod indi nila gusto!

- They love their sin– and they would rather have their sin – than have Jesus – **Juan 3:19**
- Ginhahigugma nila ang ila sala – mas maayo pa nga magpakasala sila sang sa magpabilin kay Jesus - **Juan 3:19**

- **6TH – FOURTH PLAGUE – THE FLIES… VS. 20-32**
- **6TH – IKAAPAT NGA KALALAT-AN – ANG MGA SAPAT-SAPAT… VS. 20-32**
  - 1st - Set apart… vs. 20-24
  - 1st – Separar… vs. 20-24
    - God told Moses – rise early in the morning – tell Pharaoh to let me people go…
    - Nagsiling ang Ginoo kay Moises – aga ka pa magbangon – hambala ang hari nga palakton niya ang akon katawhan…
      - If not - God would bring a SWARMS of *flies* – covering people / houses / even the ground…
      - Kay kon indi – mapadala ang Dios sang madamo nga sapat-sapat – matabunan ang mga tawo / balay / bisan ang duta…
      - SWARMS – *flies* are in italics – but likely refer to an infestation of FLIES!
      -
    - God would SET APART the Land of Goshen…
    - Iseparar sang Dios ang duta sang Goshen…
      - For the FIRST time – the plague would have NO effect on the people of Israel…
      - Sa una nga tion – ang milagro wala sang epekto sa mga katawhan sang Israel…
      - The FLIES would ONLY be in the land of Egypt – NONE would enter Goshen!
      - Ang mga sapat-sapat sa duta lang sang egipto – wala sang makasulod sa Goshen!
      - So that you will KNOW – I AM the LORD [יְהוָה] – and I in the MIDST of the Land!
      - Agod mahibaluan ninyo – nga AKO ang DIOS [יְהוָה] – ARI ako sa TUNGA sang Kalibutan!
      - When God poured our His wrath on Sodom – He FIRST spared the life of righteous Lot!
      - Sang ginbubo sang Ginoo ang iya kaakig sa Sodom – ginluwas niya danay ang matarong nga si Lot!
      - **Ezekiel 18:20** – "Ang tawo lang nga nakasala amo ang mapatay. Ang anak indi dapat silutan tungod sa sala sang iya amay, kag ang amay indi dapat silutan tungod sa sala sang iya anak. Ang matarong nga tawo pagabalusan sa iya matarong nga mga ginahimo, kag ang malaot nga tawo pagasilutan sa iya malaot nga mga ginahimo."
      - God will not punish the righteous for the sins / rebellion of the wicked…
      - Indi pagsilotan ang Dios ang matarong sa mga sala sang malaot…
      - If we choose to sin – we will be held accountable – REAP what we SOW – **Galatia 6:7**
      - Kon pilion naton magpakasala – kita ang magapanabat – kon ano ang GINPANGGAS sang tawo amo man ang iya ANIHON - **Galatia 6:7**
      - But we are not responsible for others – every man must answer for his own actions!
      - Indi kita ang magapanabat para sa iban – ang kada tawo magapanabat sang iya ginhimo!
  - 2nd - Sacrifice to God – IN the land… vs. 25
  - 2nd – Maghalad sa Dios – Diri lang sa Egipto… vs. 25
    - Pharaoh called for Moses – GO (imperative) sacrifice to God in the land…
    - Ginpatawag sang hari si Moises – SIGE maghalad kamo sa inyo Dios, pero diri lang sa Egipto…
      - In other words a compromise – Pharaoh would not let the Israelites go to God…
      - _____
      - But they could worship their God - in the land of Egypt!
      - Pero makasimba sila sa ila Dios – sa duta sang Egipto!
    - Serve the Lord – but still be in the world…

- Mag-alagad sa Ginoo – _____...
  - The world / satan would love nothing more than to get us to reject Jesus Christ…
  - Ang gusto ni Satanas, kalibutan nga nagasikway kay Jesu-Cristo…
  - But if they cannot get us to reject the Lord – at least compromise our walk with Him…
  - Pero kon indi kita niya madala sa pagsikway kay Jesus – gusto niya nga magpangduha-duha kita sa aton pagpanglakaton kay Jesus…
  - You can believe in Jesus – but education / money / job is MORE important…
  - Pwede ka magtuo kay Jesus – pero mas importante ang eskwela / kuwarta / obra…
  - Or you can believe in Jesus – just do NOT go to Bible studies – watch ONLINE instead…
  - Ukon magtuo ka kay Jesus – pero indi mag bible study – tan-aw na lang sa online…
  - Or you can go to a Bible study – just do NOT go every week – maybe once a month…
  - Ukon bible study ka – pero indi lang kada semana – basi kaisa lang sa isa ka bulan…
  - Or you can go to a Bible study – just do NOT invite anyone to go with you!
  - Ukon mag bible study ka – indi lang manghagad!
  - Anything to keep us from living our lives sold out for Jesus Christ
  - Ang bisan ano nga nagapalayo sa aton sa pagkabuhi para kay Jesus…
  - Anything to water down our FAITH in the Lord – COMPROMISE our walk with Jesus!
  - Ang bisan ano nga makapaluya sang aton PAGTUO sa Dios – makapang duha-duha sang aton pagpanglakaton kay Jesus!

o 3rd - Following the command of the Lord… vs. 26-32

o 3rd – Pagsunod sa sugo sang Ginoo… vs. 26-32

- Moses replied – it is not RIGHT to do so…
- Nagsabat si Moises – indi pwede nga diri kami maghalad…
  - To offer a SACRIFICE to the LORD - it would be an ABOMINATION to the Egyptians…
  - Ang paghalad sa Ginoo – MAKANGILIL-AD ini para sa mga Egiptohanon…
  - Egyptians did not worship the LORD – and might STONE the Israelites…
  - Wala nagasimba ang mga Egiptohanon sa Ginoo – basi batohon pa nila ang mga Israelinhon…
  - Instead – let the people go three days into the wilderness – just as God said!
  - Gani – palakta ang mga katawhan sing tatlo ka adlaw pakadto sa kamingawan – suno sa ginsugo sang Dios!
- Moses would not compromise – he would not waver from the command of the Lord…
- Indi magpangduha-duha si Moises – sundon gid niya ang sugo sang Ginoo…
  - It would have been very tempting to give – make life easier – no persecution…
  - Hapos lang tani sa ila magpasugot – para magtawhay ang ila kabuhi – indi na sila paghilabtan…
  - It can seem to be the better option to give in to the pressure of the world…
  - Kon tulukon daw mas maayo pa nga magpasugot sa gusto sang kalibutan…
  - Certainly it would mean people / family / friends would give us an easier time…
  - Sigurado nga indi kita paghilabtan sang mga tawo / pamilya / kag mga abyan…
  - But whom are we seeking to please – men or God!
  - Pero sin-o ang aton gusto nga malipay – ang tawo ukon ang Ginoo!
  - If we seek to please MEN - then we are NOT serving Jesus!
  - Kon gusto naton malipay ang TAWO – buot silingon wala kita naga alagad kay Jesus!
  - **Galacia 1:10** – "Indi kamo maghunahuna nga gusto ko lang nga dayawon ako sang tawo. Indi! Gusto ko nga ang Dios amo ang magdayaw sa akon. Indi man kamo maghunahuna nga gusto ko lang magpaayon sa mga tawo, kay kon amo ina ang akon ginahimo, indi ako matuod nga alagad ni Cristo."

- Pharaoh again offered to let them go – but NOT very far away…
- Gintugutan sang hari nga maghalad sila sa Dios – pero indi lang sila magpalayo…
  - Moses agreed to INTERCEED for Pharaoh – ask the LORD to remove the FLIES…
  - Nagpasugot si Moises nga siya ang magpangamuyo para sa hari – nga dulaon sang Ginoo ang mga sapat-sapat…
  - And the LORD did as Moses said – not ONE fly was left in all Egypt…
  - Kag gintuman sang Ginoo ang ginpangabay ni Moises – WALA gid sing may nabilin nga sapat-sapat sa Egipto!
  - But he warned the Pharaoh to NOT lie again – promising but not following through…
  - Ginpaandaman ni Moises ang hari nga indi na liwat magbinutig – promise lang pero wala ginatuman…
  - Yet as soon as the LORD removed all the flies – Pharaoh HARDENED his heart again!
  - Pero sang ginkuha na sang Ginoo ang tanan nga sapat-sapat – GINPATIG-A gihapon sang hari ang iya tagipusuon!